

Taskforce boekt eerste succes!

De inkt op de overeenkomst voor een vervolgonderzoek door de Taskforce Civiel Medegebruik Defensiehaven Den Helder was nog maar nauwelijks droog of het eerste succes kon al worden gemeld. Het betrof een civiel offshore-schip dat op de Nieuwe Haven een aantal modificaties moest ondergaan.

Zoals in de vorige editie van deze nieuwsbrief aangekondigd, speelt MCN een belangrijke rol in de verdere ontwikkeling van de Helderse haven. Dit is onder andere als aanbeveling verwoord in het eerste rapport van de Taskforce Civiel Medegebruik Defensiehaven Den Helder. Daarom zijn diverse MCN'ers ook betrokken bij het vervolgonderzoek, dat evenals het eerste wordt uitgevoerd onder leiding van Taskforce-voorzitter Ivo Weekenborg. "Er is in een heel korte periode veel werk door ons verzet", zegt MCN-voorzitter Cees van Duyvendijk. "Op ons initiatief is onder andere de pilot Modifieren van offshoreschepen op de Nieuwe Haven van de Koninklijke Marine geïntroduceerd." De eerste gelegenheid om dit laatste ook daadwerkelijk in praktijk te brengen, deed zich medio juli al voor. Het betrof het safety/standbyvaartuig VOS Trapper van Vroon Offshore Services. Afgemeerd aan steiger 61 op de Nieuwe Haven werden door de civiele bedrijven Multimetaal en Alphatron onderhouds- en reparatiewerk-

zaamheden aan het schip uitgevoerd. Voor het afmeren waren marineslepers ingezet en om Alphatron te kunnen assisteren bij het modificeren van het navigatiesysteem werd een kraan van het Marinebedrijf ingezet. Agent voor de VOS Trapper was Den Helder Support Service. Volgens Commandeur Kees Boelema Robertus, algemeen directeur Marinebedrijf en directeur Operationele Ondersteuning, is dit eerste project naar tevredenheid afgerond. Concrete afspraken zijn gemaakt over de 'lessons learned' en de te zetten vervolgstappen. "Met dit soort slimme acties creëren wij win-win situaties voor Defensie en de regio. De lessons learned gaan wij toetsen in een volgende pilot met de SNS Pool. In gezamenlijkheid blijven wij bouwen

aan een sterke maritieme aanwezigheid in Den Helder." ■

Netwerkbijeenkomst in teken EFRO-MCN project

Tijdens een drukbezochte MCN Netwerkbijeenkomst, op 20 september gehouden in het Enys House van het KIM/NLDA te Den Helder, is aandacht besteed aan de stand van zaken van het EFRO-MCN project dat op 1 september 2009 van start is gegaan. Het project telt achttien deelprojecten c.q. werkpakketten en heeft een looptijd van 64 maanden.

Voordat de Netwerkbijeenkomst van start ging, werd alle projectleiders van de werkpakketten de gelegenheid geboden om elkaar tijdens een gezamenlijke vergadering te informeren middels korte presentaties van de reeds door hen behaalde resultaten. Deze werden vervolgens tijdens de bijeenkomst gepresenteerd door Martin Scholten, Jan Treffers en Michiel Tegelberg, de voorzitters van respectievelijk de Onderzoekskamer, Ondernemerskamer en Onderwijskamer. Duidelijk werd dat sinds de start van het project al veel werk is verzet, maar dat er ook nog veel dient te gebeuren. De achttien werkpakketten bevatten vijf onderzoeksprojecten (toegepast onderzoek), acht onderwijsprojecten (HBO/MBO/VMBO),

SeAgriculture in 2013 in Den Helder

De geslaagde 1st International SeAgriculture - Sea (Weed) Farming Commodities Conference, die op 18 en 19 september op het voormalige werkeiland Neeltje Jans in Zeeland is gehouden, zal op 25 en 26 september 2013 een vervolg krijgen.

Volgens innovatiemanager Frans Veenstra van de Stichting Masterplan Duurzame Visserij is SeAgriculture een Europees platform waar bedrijven en onderzoeksinstituten elkaar informeren en kennis en ervaring delen over zeewiercultures. "Omdat wij vanuit Noord-Holland, met onder andere IMARES, NIOZ, Hortimare en ECN, ook druk doende zijn met de ontwikkeling van offshore zeewiercultures en dit ook vanuit MCN en Blueport NW sterk promoten, ligt het voor de hand om dit symposium

in 2013 in Den Helder te organiseren. Plan is om het evenement in 2014 weer in Zeeland te houden en het daaropvolgende jaar weer naar Den Helder te halen. Tijdens de tweedaagse conferentie komen alle aspecten van zeewiercultures aan bod, zoals uitgangsmaterialen, kweekmethodes, voedingsstoffen, combinaties met viskweek, oogstmethoden, verwerking en valorisaties van de keten. MCN zal ook worden betrokken bij de organisatie van het evenement in Den Helder. ■

Warm welkom voor nieuwe lichten studenten

Onder supervisie van MCN en NHL Hogeschool Leeuwarden is op maandag 3 september de tweede HBO Minor Oil & Gas van start gegaan. In totaal hebben zich hiervoor zestien studenten aangemeld die tot hun grote verrassing op de eerste cursusdag in Den Helder heel warm onthaald zijn. Hierbij hebben zij uitgebreid kennis kunnen maken met de marine- en offshorestad.

De groep studenten is groter dan bij de eerste minor, die twaalf deelnemers telde. Deze keer zijn het er zestien, waaronder één vrouw. Zij werden door wethouder Wiltrude Turnhout welkom geheten in de prachtige Van Kinsbergenzaal van het Koninklijke Instituut voor de Marine (KIM). "De Maritime Campus maakt het voor jullie HBO-opleiding mogelijk om in nauwe samenspraak met de offshoresector toegepast onderwijs en onderzoek te combineren. Deze band met de praktijk garandeert dat jullie een opleiding volgen waar straks veel vraag naar is in het offshorebedrijfsleven. Niet alleen voor jullie, maar ook voor Den Helder is dit een belangrijke dag. Wij willen jullie op een speciale manier kennis laten maken met de kwaliteiten van deze stad. En ik hoop dat jullie zullen uitgroeien tot ambassadeurs voor het maritieme hoger onderwijs in Den Helder."

Na de officiële ontvangst kregen de studenten in het Nationaal Reddingmuseum Dorus Rijkers een presentatie voorgeschoteld over Den Helder en aansluitend een rondleiding door het Marinebedrijf, een rondvaart door de buitenhaven en een rondtoer door Den Helder en Julianadorp. Dit alles onder begeleiding van Melany en Michiel Tegelberg. De dag werd afgesloten met een diner bij Nogal Wiedus in Huisduinen.

De ontvangst van de studenten in de Van Kinsbergenzaal van het KIM.

Kennismakingsronde

De enige vrouwelijke student die aan deze minor deelneemt, is de 21-jarige Margriet Sparenberg uit Olst. Zij volgt de studie chemische technologie in Groningen. "De minor is een mooie uitbreiding van mijn studie. De offshoresector is voor mij een nieuwe, maar vooral heel interessante wereld." Voor Margriet is Den Helder eigenlijk bekend terrein omdat haar oma in Huisduinen woont. Heel anders is het voor de 24-jarige Denilsen Coelho uit Amersfoort die technische bedrijfskunde studeert aan de Hogeschool Amsterdam. Hij komt uit Angola, maar woont al ruim tien jaar in Nederland. "In mijn geboorteland wordt veel olie offshore geproduceerd. Ik heb mij altijd afgevraagd wat zich nu precies allemaal op zee afspeelt. De HBO Minor Oil & Gas is daarom een mooie gelegenheid om hier kennis mee te maken. Als ik straks ben afgestudeerd, biedt het mogelijk kansen om daar een goede baan te vinden." Net als alle andere studenten zijn Margriet en Denilsen onder de indruk van de hartelijke ontvangst die zij bij de start van hun verblijf in Den Helder hebben gekregen. ■

Introductiedag bij DHTC

De studenten van de HBO Minor Oil & Gas zijn op woensdag 3 oktober 'getrakteerd' op een introductiedag Offshore Veiligheid. Gastheer die dag was het Helderse veiligheidstrainingeninstituut DHTC. Op Kooypunt volgden de studenten eerst een korte cursus Veiligheidsaspecten in de offshore-industrie. Hierna moesten zij met kleine brandblusmiddelen diverse brandhaarden te lijf te gaan. Na de lunch lag het accent op overleven op zee. Hierbij werd vanaf een oefenplatform in de haven onder andere een evacuatie in een reddingboot uitgevoerd. Ook moest, gestoken in overlevingspak en reddingvest, vanaf dit platform een sprong in het water worden gemaakt om daar enkele veiligheidsprocedures te kunnen oefenen.

Een en ander werd gadeslagen door ir. Betty Johanns, die pas als projectmanager bij MCN is aangetreden. "Voor onze studenten was deze realistische training heel verhelderend. Het echt van een platform in zee moeten pringen geeft een extra dimensie aan het werken offshore. Het is een goede leerschool voor het geval je in dit soort situaties terecht komt". Door de studenten zelf werd deze dag ook als heel leerzaam ervaren. ■

De groep studenten samen met begeleider Jan Deelen (geheel links op foto).

Martin Scholten: “In Den Helder zitten we op goud”

Hij is geboren en getogen in Den Helder. Martin Scholten, lid van de concernraad van Wageningen UR en als algemeen directeur verantwoordelijk voor de Animal Sciences Group en IMARES. Hij geeft leiding aan 1200 medewerkers en 1300 studenten. Verder is hij ook voorzitter van de Onderzoekskamer van MCN, een organisatie waarvan hij een aantal jaren geleden ook aan de wieg stond.

Martin Scholten beschouwt Den Helder nog steeds als de bakermat van het zeeonderzoek. Hij is dan ook de man die binnen IMARES het zeeonderzoek voor een groot deel in Den Helder weer bij elkaar heeft gebracht. Dit laatste vond plaats in 2006. En het onderzoeksinstituut heeft nu de ambitie om hier verder te groeien en op Harssens een prachtige hoofdvesting te realiseren. IMARES, onderdeel van Wageningen UR, is niet de enige nationale onderzoeksinstelling die in de Kop van Noord-Holland is gevestigd. “Naast Wageningen UR zitten hier ook het NIOZ, TNO en ECN, die door MCN nu een kenniscluster vormen. De Onderzoekskamer van MCN biedt hierbij de mogelijkheid om meer structuur in de samenwerking aan te brengen. En daarvan profiteren ook lokale expertisebureaus als ATO en AMC. MCN zorgt eigenlijk voor de bewustwording dat we hier op goud zitten. De uitdaging is dan ook om echt samen aan de slag te gaan. Dat was in het begin best moeilijk, maar sinds de toekenning van de EFRO-subsidie zijn we daadwerkelijk met elkaar werk aan het maken. Zelf beschouw ik deze Europese subsidie als een aanjager of een vliegwieltje. Het is bijzonder te ervaren hoe er met elkaar wordt opgetrokken en welke resultaten er ondertussen al zijn geboekt.”

Eerste wapenfeiten

Als hem wordt gevraagd naar de belangrijkste wapenfeiten van de Onderzoekskamer,

Voorzitter Onderzoekskamer Martin Scholten is één dag in de week in Den Helder te vinden.

antwoordt Martin Scholten: “Een heel mooi voorbeeld is de opzet van het Drive Train Lab omdat daarmee een werkplaats wordt gecreëerd waar onderzoek, onderwijs en bedrijfsleven elkaar zullen tegenkomen. Een ander voorbeeld is de ontwikkeling van een speciale sonde waarmee je ‘real time’ de mate van corrosie kunt meten, zelfs in de meest extreme situaties, zoals in heel diep water of onder arctische omstandigheden.” Maar er is meer. Een heel bijzonder wapenfeit van de Onderzoekskamer is het opstellen van een arctisch handboek. “Hiermee is een heel mooie prestatie geleverd. Het arctisch gebied staat in de belangstelling om ontgonnen te worden. Maar we zijn er met elkaar van overtuigd dat dit geweldige natuur is. Van groot belang voor het functioneren van de planeet aarde. Het is daarom nodig dat, als men daar wil werken, iedereen zich aan heel scherpe regels houdt. Het is best bijzonder dat wij, ook al zitten wij op grote afstand van het arctisch gebied, vanuit MCN in Den Helder die spelregels hebben kunnen opstellen en dat ons handboek in de arctische landen heel serieus wordt genomen.”

Andere projecten

Maar er is ook oog voor de zee voor de deur, bijvoorbeeld de ontwikkeling van aquacultuur rond productie-installaties en windturbines offshore. “Dit betreft bijvoorbeeld de kweek van

zeewier dat rijk is aan eiwitten, vetzuren en andere interessante ingrediënten. Als we straks negen miljard mensen op aarde willen voeden, hebben we de zee echt als akker nodig. We moeten alleen nog leren hoe we die ingrediënten uit het zeewier kunnen halen.” Een andere ontwikkeling waarmee de partijen binnen de Onderzoekskamer zich bezighouden, is deep-sea mining ofwel de zoektocht naar grondstoffen in diep water. Martin Scholten: “In Den Helder beschikken we hiervoor over de benodigde kennis en faciliteiten. Maar we kijken ook naar de mogelijkheden om energie te winnen uit de getijden, in vaktermen tidal energy genoemd. Wij richten ons echt op die zaken waarin wij, met alles wat we hier in huis hebben, als MCN-combinatie wereldleidend kunnen zijn. Dit betreft dus ook de ontwikkelingen rond windturbineparken offshore. Al die onderwerpen staan in onze roadmap. Dat is onze agenda waarmee we samen druk in de weer zijn. Op dit moment zijn we nog afhankelijk van het EFRO-project, maar ik hoop dat MCN in Den Helder goed geworteld raakt. Daar moeten we met z’n allen voor gaan zorgen. De opzet en vestiging in Den Helder van het Nationaal Kenniscentrum Offshore Windenergie zou hierbij een belangrijke rol kunnen spelen.” ■

KORT NIEUWS

Samen met Rabobank Noord-Holland Noord organiseert MCN op donderdag 29 november in het kader van het EFRO-project Starters & Doorstarters de bijeenkomst Startersfinanciering. Voordrachten over dit onderwerp worden gegeven door vertegenwoordigers van Rabobank en van Qredits. Verder wordt door KplusV het fenomeen crowdfunding nader belicht. De bijeenkomst wordt van 15.30 tot 18.30 uur gehouden bij Rabobank Noord-Holland Noord aan de Verkeerstorenweg 3 te Den Helder. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met organisator Joost de Waard: 06-27085539 of mailen via dewaard@kplusv.nl ■

Naast de opzet van het Nationaal Kenniscentrum Offshore Windenergie is MCN druk bezig met de opzet van een HBO Minor Offshore Wind. Ook wordt in nauwe samenwerking met TNO getracht om in Den Helder een Hyperbaric Test Centre te realiseren. Daarnaast worden diverse nieuwe projecten bij het Waddenfonds aangemeld. ■

Volop kansen voor Den Helder

De offshore windindustrie zal Den Helder volop kansen gaan bieden. Het is een snelgroeiende sector die veel werkgelegenheid biedt en waar veel in wordt geïnvesteerd. Dit is één van de belangrijkste conclusies van de kennismiddag rond de offshore windindustrie die op 14 juni door MCN, NNOW, KvK en KansenKanon in Den Helder is gehouden.

Het was vooral de presentatie van Albert van der Hem, directeur van Blix Consultancy en secretaris van de Nederlandse Wind Energie Associatie (NWEA), die klip en klaar aangaf waar in deze sterk opkomende industrie de kansen liggen. Zijn eerste raadgeving was: "Ga Duits leren, omdat in dat land de meeste kansen liggen. Gelet op het indrukwekkende aantal windturbineparken dat de komende jaren in de Duitse zeegebieden wordt aangelegd." Tevens pleitte hij ervoor dat Den Helder net als Eemshaven de switch maakt naar de windenergiesector offshore. "Den Helder heeft de kans om, net als voor de offshore olie- en gasindustrie, een operations en maintenance centrum te worden. Sterken punten in deze regio zijn al de R&D-activiteiten die door ECN en WMC worden ontplooid." Verder wil Van der Hem, onder de vlag van het publiekprivate netwerk Energy Valley, de noordelijke provincies plus de Kop van Noord-Holland tot een Europese regio van excellentie maken. Hij merkte op dat Nederlandse bedrijven reeds een sterke positie innemen ten aanzien van de aanleg offshore van windturbineparken in Britse, Duitse, Deense en Belgische wateren. Veel bedrijven hebben zich ondertussen aangesloten bij de organisatie Northern Netherlands Offshore Wind (NNOW), die samen met Energy Valley het belang van de bedrijven actief in de offshore windindustrie gaat behartigen. Van der Hem stelde dat zoals de plannen er nu uitzien, de komende tien tot twaalf jaar tussen de 140 en 180 miljard euro zal worden geïnvesteerd in de offshore windindustrie. Dit biedt volop kansen voor de toeleverende industrie en de werkgelegenheid.

vervolg van pagina 1

twee ondernemersprojecten (MCN-starters en doorstarters), twee groepsprojecten (E-learning en Gender) en de opzet van een projectbureau. Volgens Martin Scholten heeft het EFRO-MCN project al enkele concrete producten opgeleverd, zoals een speciale sonde waarmee onder de meest extreme omstandigheden corrosiemetingen kunnen worden verricht en het zogeheten Drive Train Lab bij ATO waar de meest moderne meettechnieken kunnen worden toegepast. Jan Treffers belichtte, bijgestaan door André IJdema, twee projecten waarmee ondernemers worden gekoppeld aan onderwijs en onderzoek en om nieuwe ondernemers naar Den Helder te trekken. Michiel Tegelberg ging op zijn beurt in op de beweging van aanbod gestuurd naar vraag gestuurd onderwijs en op de vragen hoe jonge leerlingen zo vroeg mogelijk kennis kunnen maken met techniek en

Gedegen marktonderzoek

Tijdens de kennismiddag werd derdejaars NHL-student Jonathan Mars in de gelegenheid gesteld om de resultaten van zijn stageopdracht te presenteren. De opdracht bestond uit het in kaart brengen van de supply chain in de offshore windindustrie. De database die hierbij door hem was opgebouwd, overhandigde hij na zijn presentatie aan Michiel Tegelberg, voorzitter van de Onderwijskamer van MCN, die op zijn beurt de student typeerde als een goede ambassadeur voor de sector. Aansluitend kwam commercieel manager Bas Dorpmans van duikbedrijf Bluestream Offshore uit Den Helder aan het woord. Hij ging in op de kansen en valkuilen in de offshore windindustrie en legde uit hoe Bluestream de afgelopen jaren als dienstverlener in de olie- en gasindustrie offshore een transitie heeft doorgemaakt naar de offshore windindustrie. Hier was echter wel een gedegen marktonderzoek aan voorafgegaan. "In 2010 bestond ons werk voor 80 procent uit dienstverlening aan de olie- en gasindustrie en voor 15 procent aan de windindustrie. Dit jaar ligt dit op 60 en 35 procent. De olie- en gasindustrie is een volwassen markt, maar de windindustrie is een beginnende markt, diffuus met minder standaards dan in de olie- en gasindustrie. En het is een sector waar moeilijk de weg in is te vinden. Wij zijn een samenwerkingsverband aangegaan met een Duits duikbedrijf om overzicht te krijgen welke partijen er nu in Duitsland actief zijn. "Bluestream is al enige tijd in de Duitse sector actief met achtereenvolgens de duikondersteuningsvaartuigen Loch Roag en VOS Shine. Hiermee wordt assistentie verleend bij

hoe ook meisjes hiervoor te interesseren. Verder informeerde hij de deelnemers over het unieke concept dat wordt toegepast bij de HBO Minor Oil & Gas. Hiervan is de tweede lichting onlangs in Den Helder van start gegaan. "De investeringen die we hebben gedaan hebben hun waarde bewezen. Het aantal studenten neemt toe. EFRO heeft zijn vlieg-wiel functie waargemaakt." MCN-directeur Marja Doedens stelde tot besluit dat qua planning, alle projecten ongeveer op de helft van de tijd zitten en dat er nog aan moet worden getrokken om alles op tijd te kunnen afronden. Tevens wordt hard gewerkt aan de opzet van het Nationaal Kenniscentrum Offshore Windenergie, waarvan het businessplan binnenkort gereed zal zijn. MCN heeft een reader uitgebracht waarin de presentaties van de projectleiders zijn samengevat. Deze is via het e-mailadres info@maritimecampus.nl aan te vragen. ■

kabellegactiviteiten ten behoeve van de offshore windindustrie. "Wij hebben de afgelopen jaren al in diverse windturbineparken gewerkt, waardoor wij een totaalpakket aan diensten kunnen bieden. Persoonlijk wil ik iedereen die in deze sector aan de slag wil aanraden om eerst goed je huiswerk te doen en te kijken naar welke belangrijke partijen er zijn en wat er nu daadwerkelijk in de markt speelt." Een ontwikkeling die al enige tijd geleden door MCN, in nauwe samenwerking met Energy Valley en de Gemeente Den Helder, in gang is gezet betreft de opzet in Den Helder van het Nationaal Kenniscentrum Offshore Windenergie. In het verlengde hiervan wordt momenteel hard gewerkt aan de opzet van een HBO Minor Offshore Wind. Een mooi voorbeeld van het ontwikkelen van vraag gestuurd offshore windonderwijs. Deze HBO Minor zal in februari 2013 in Den Helder van start gaan. ■

Colofon

MCN Nieuwsbrief is een uitgave van Maritime Campus Netherlands (MCN) en wordt verspreid onder bestaande en potentiële relaties. De uitgave heeft als doel geïnteresseerden optimaal te informeren over bestaande en nieuwe activiteiten van MCN, alsmede andere belangrijke zaken die met deze activiteiten in verband staan. Met bronvermelding is overname van delen van de inhoud van deze nieuwsbrief toegestaan. De inhoud is samengesteld ter informatie. Aan de feitelijke inhoud kunnen geen rechten worden ontleend.

Maritime Campus Netherlands (MCN)

Bezoekadres:

Bevesierweg Gebouw MML
1781 AR Den Helder

Postadres:

Postbus 505, 1780 AM Den Helder
T 06-20133175
E info@maritimecampus.nl

Redactie en productie

PAS Publicaties

Fotografie

PAS Publicaties, DHTC, DHSS

Druk

Drukkerij Haarmans

www.maritimecampus.nl